

KAUPUNKISTRATEGIA MAAILMAN TOIMIVIN KAUPUNKI

Kaupunkiympäristön toimenpideohjelma 2018-2021

Kaupunkiympäristön painotukset

Kestävän kasvun turvaaminen <ul style="list-style-type: none">➤ Asuntotuotannon edistäminen➤ Liikkumisen sujuvuus ja kestävä kulkumuodot➤ Keskustan elinvoimaisuuden kehittäminen➤ Moderni ilmastovastuu➤ Elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat➤ Segregaation ehkäisy	Uudistuvat palvelut <ul style="list-style-type: none">➤ Monipuoliset sijaintipaikat yrityksille➤ Kumppanuus ja osallisuus toimintatapana vahvistuvat➤ Hallitusti nopeampaan ja ketterämpään toimintakulttuuriin➤ Hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö➤ Palveluita uudistetaan asukaslähtöisesti
Vastuullinen taloudenpito <ul style="list-style-type: none">➤ Omaisuudenhallintaa toteutetaan elinkaartiloudellisesti➤ Kiinteistökannan laadun parantaminen➤ Investointien vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus➤ Tuottavuuden parantaminen➤ Vahvistetaan kaupungin asemaa metropolialueena➤	

TOIMENPITEIDEN PÄIVITYS TULOSBUDJETTIIN 2020

KESTÄVÄ KASVU	
Asuntotuotannon edistäminen	
Tavoitteet	Toimenpiteet vuodelle 2020
<p>KAUPUNKIRAKENTEEN TOIMINNALLISUUS</p> <p>AM-ohjelman toteuttaminen</p> <p>Asumisen ja maankäytön ohjelman (AM-ohjelma) toteutus (kaavoituksen, tontinluovutuksen ja kaupungin oma asuntotuotannon tavoitteet).</p> <p>Mittari: Kaavoitettu asuntokerrosala km², Luovutettu rakennusoikeus km², asuntojen rakentaminen omana tuotantona Facta aloitukset</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m² pääosin raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 %. • Asuinrakennusoikeutta luovutetaan 400 000 k-m².
<p>Infrahankkeiden investointi-ohjelma sovitetaan yhteen AM-ohjelman kanssa.</p> <p>Mittari: AM-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittaminen; ATO-mittari</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Infrahankkeiden investointiohjelma sovitetaan yhteen AM-ohjelman kanssa, hyödyntämällä yhteistä sähköistä ohjelmointi alustaa. • ATO-mittari on otettu käyttöön 2019 mutta mittarin toimivuus arvioidaan uudestaan 2020.
<p>TÄYDENNYSRAKENTAMISEN TEHOSTAMINEN</p> <p>Hankkeet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Täydennysrakentamiskaavoja toteutetaan asemanseutujen, Raide-Jokerin ja metroasemien varsiin ja asemien ympäristöön. • Tarkistetut asemakaavat toteutetaan alueille: Laajasalo ratikkakortteli, Karhunkaatajan alue, Meri-Rastilan itä- ja länsiosat ym. hankkeita. • Suunnitteluperiaatteiden ja asemakaavojen valmistelua jatketaan useille alueille, eritoten kaupunkiudistusalueille.

<p>Kestävän kasvun turvaaminen pitkällä aikavälillä sekä kaupunkistrategiasyöte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Helsingin yleiskaavan toteuttamista jatketaan toteuttamisohjelman ensimmäisen vaiheen painopistealueiden suunnittelun edistämiseksi ja käynnistämällä yleiskaavan toteuttamisohjelman päivitys, jonka pohjalta laaditaan syöte kaupunkistrategian päivityksen tueksi. • Laadittujen yhteen kokoavien, alueellisten muutosvoimien tunnistamiseen perustuvien kehityskuvatöiden pohjalta koostetaan yhteenveto, joka muodostaa keskeisen syötteen toteuttamisohjelman päivitykseen. • Tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa selvitetään mahdollisuuksia parantaa strategisesti tärkeiden asemanseutujen täydennysrakentamisen edellytyksiä ja arvioidaan maanhankinnan tarpeita yleiskaavan toteuttamisohjelman painopistealueilla. • Energiahuollosta vastaavien toimijoiden kanssa edistetään näihin alueisiin liittyvien voimajohtolinjojen, kaasuverkon, voimajohtojen, vesihuollon yleissuunnittelua.
<p>Kestävän kasvun turvaaminen pitkällä aikavälillä sekä kaupunkistrategiasyöte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Työ Östersundomin yleiskaavan lainvoimaiseksi saattamiselle jatkuu. Yleiskaavan on arvioitu tulevan voimaan vuonna 2021. Alueella valmistaudutaan voimassa olevien, vanhentuneiden asemakaavojen kumoamisprosessiin.
<p>KESTÄVÄ KASVU</p>	
<p>Liikkumisen sujuvuus ja kestävät kulkumuodot</p>	
<p>Tavoitteet</p>	<p>Toimenpiteet vuodelle 2020</p>
<p>LIKKUMISOHJELMA</p> <p>Kaupunkiyhteinen hanke</p> <p>Turvallinen, houkutteleva kaupunkiympäristö: liikkumisolosuhteiden kehittäminen kokonaisuutena (liikuntapaikat, puistot, koulujen ja varhaiskasvatusyksiköiden pihat, merelliset alueet, kävely- ja pyörätiet jne.). Kuvan vetämä ohjelma.</p> <p>Mittari:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikkumisohjelman toimenpiteiden toteuttamista jatketaan: rakennetaan pyöriteitä ja pyöräpysäköintiä, laajennetaan kaupunkipyöräjärjestelmää, vakiinnutetaan tehostettu talvikunnossapito pyöriteiden osalta, sovelletaan EU:n Horizon hankkeen parhaita käytäntöjä Helsinkiin. • Osallistutaan Bloombergin Partnership for Healthy Cities hankkeeseen aiheena turvallinen ja aktiivinen liikkuminen. • Toteutetaan suojateiden suunnitteluperiaatteiden mukaisia järjestelyitä vaarallisiksi tunnistettujen ylityspaikkojen osalta.

<p>Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aluesuunnitelmien laadinnassa yhtenä painotuksena on hyvä arkiliikkuminen ja viheralueiden toteutuksessa (suunnittelussa) painotus käytävyyhteyksien parantamisessa.
<p>Kehitetään Helsingin liikenneverkkoa liikkumisen kehittämissuunnitelman (SUMP) mukaisesti.</p> <p>Liikkumisen kehittämissuunnitelma</p> <p>Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan kestävästä liikkumisesta edistäviä hankkeita, kuten pyöräilyn edistämissuunnitelma ja kävelykeskustan laajentaminen. • Toteutetaan SUMP-mittaristo vuoden 2019 tilastoista.
<p>Helsingin raitioliikenteen kehittämissuunnitelman toteuttaminen</p> <p>Raitioliikenteen kehittämissuunnitelma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan raitioliikeliikennevalo-ohjauksen sujuvoittamistoimenpiteet linjoille 4 ja 10 Eduskuntatalolta pohjoiseen (Mannerheimintie, Tukholmankatu, Paciuksenkatu). Lisäksi toteutetaan Hämeentien liikennevalojen ohjelmointi kehittämissuunnitelman mukaisesti. • Kaisaniemenkatu-Unioninkadun, Liisankadun liittymän ja Pitkän sillan raitiovaunukaistojen yleissuunnittelu valmistuu. • Laaditaan selvitys raitiotiepysäkkien sekä raitioteiden kadunylitysten järjestelyistä. • Raitioliikenteen kehittämissuunnitelman toimenpiteitä toteutetaan liikenne- ja katusuunnittelussa
<p>Pyöräilyn edistämissuunnitelman toteuttaminen</p> <p>Pyöräilyn edistämissuunnitelma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pyöräilyn edistämissuunnitelma 2.0 viedään päätöksentekoon. • Arabianbaanan ja Itäbaanan yleissuunnitelmat valmistuvat. • Pyöräiliikenteen viitoituksen yleissuunnitelma valmistuu. • Handshake hanke jatkuu. • Pyöräiliikenteen suunnitteluohjeen koulutukset järjestetään • Pyöräpysäköinnin kehittäminen jatkuu.

	<ul style="list-style-type: none"> • EU:n Horizon hankkeen parhaita käytäntöjä sovelletaan Helsinkiin.
<p>Älyliikenneohjelman toteuttaminen</p> <p>Älyliikenneohjelma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Käynnistetään seudullinen esiselvitys yhteistoiminnallisen ja vuorovaikutteisen liikenteenhallinnan kehittämiseksi. • Toteutetaan automaattiliikenteen pilottien edellyttämät infratoimenpiteet. • Valitaan data-alustan konkreettinen toteuttamismalli ja käynnistetään toteutus.
<p>Toteutetaan yhteistyötä jalankulun reitistön vahvistamiseksi mm. Viistran toimenpideohjelman pohjalta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Helsingin rantareitin opastaminen jatkuu ja epäjatkuvuuskohtia korjataan. (Katso myös merellinen) • Reittien suunnittelua painotetaan aluesuunnitelmissa.
KESTÄVÄ KASVU	
Keskustan elinvoimaisuus	
Tavoitteet	Toimenpiteet vuodelle 2020
<p>KÄVELYKESKUSTAN LAAJENTAMINEN</p> <p>Kaupunkiyhteinen hanke</p> <p>Mittari: Keskusta-alueiden kävely-ympäristön toiminnallisen ja kaupunkikuvallisen laadun parantuminen, seurantamittari</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kävelykeskustan laajentamishanketta edistetään kaupunginhallituksessa hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.
<p>ULKOILMATAPAHTUMIEN MAHDOLLISTAMINEN</p> <p>Tapahtumien mahdollistaminen; hankkeet mm: Baanan ja Töölönlahden alue, Suvilahdenalue.</p> <p>Mittari:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ulkoilmatapahtumaprosessia kehitetään ja seurataan; keskeinen tunnusluku on läpimenoajan mediaani. • Laaditaan Suvilahden voimalaitosalueen suunnitteluperiaatteet syksyllä 2019 pidetyn kilpailun pohjalta

<p>Ulkoilmatapahtumien tapahtuma-aluevuokrauksen läpimenoaika (mediaani viisi arkipäivää).</p>	
<p>KESKUSTAN VIIHTYISYYDEN JA TURVALLISUUDEN LISÄÄMINEN</p> <p>Keskustan elävöittämissankkeet mm. Kauppatori ja Eteläranta.</p> <p>Keskustan yleiset alueiden kehittäminen mm. Kaisaniemen puisto ja -ranta, Erottajanaukio, valaistuksen periaatteet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Keskustan visiotyö valmistuu alkuvuodesta 2020 ja kaavojen ajantasaistamisen suunnitteluperiaatteet loppuvuodesta 2020. • Eteläsataman itäosan suunnitteluperiaatteiden laatiminen talvella 2019-2020. Kauppatorin kaavan valmistelu jatkuu. Pormestarin vetämä työryhmä koordinoi Eteläsataman kehittämistä. • Sibeliuksenpuiston puistosuunnitelma valmistuu ja Kaisaniemen puiston suunnittelu käynnistyy tarjouskilpailun ratkettua. • Valaistuksen periaatteet valmistuvat.
<p>KESKUSTAN RAITIOTIEVERKON KEHITTÄMINEN JA LAAJENTAMINEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kalastaman raitiotien ja Kruunusillat allianssivaiheen ohjaus. • Jätkäsaaren raitioteiden tavoitelinjastojen ja Pasilan raitiotiejärjestelyjen suunnittelu
<p>KESTÄVÄ KASVU</p>	
<p>Moderni ilmastovastuu</p>	
<p>Tavoitteet</p>	<p>Toimenpiteet vuodelle 2020</p>
<p>PÄÄSTÖVÄHENNYSOHJELMA Kaupunkiyhteinen hanke</p> <p>Hiilineutraali Helsinki-päästövähennysohjelman tavoitteiden toteuttaminen</p> <p>Mittarit: Kaikille Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman toimenpiteille määritellään mittarit ja niiden tavoitetasot</p> <p>Helsingin kasvihuonepäästöt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimenpideohjelman toimenpiteitä: Varmistetaan kaikkien keskeisten toimenpidealueiden osalta sovittujen toimenpiteiden riittävyys suhteessa tavoitteeseen ja tarpeen mukaan tehdään toimenpiteiden päivitys. Erityispainopiste on toimenpideohjelmassa päätettyjen pilottien ja hankkeiden implementointi osaksi perustoimintoja ja niiden skaalaaminen vaikuttavuuden varmistamiseksi. • Vuoden 2020 aikana käynnistetään myös tavoitteen toteutumisen kannalta keskeinen Energiarenessanssi-ohjelma.

<p>Katu- ja puistorakentamisessa muodostuvien maa-ainesten hyötykäyttö%</p> <p>Energiansäästötavoite ulkovalaistuksen ja toimitilojen osalta.</p> <p>Kaupungin hallinnoimien uudisrakennushankkeiden ja korjausrakennushankkeiden suunnittelun ja asuinkerrostalotonttien varaus- ja luovutusehtoihin energiatehokkuustavoite</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään edelleen vaikutusten arviointia ja ohjelman viestintää
<p>KIERTOTALOUDEN EDISTÄMINEN</p> <p>Kehitetään toimintoja kiertotalouden edellytysten parantamiseksi ja tehostetaan materiaalien hyödyntämistä ja vähäpäästöisiä materiaaleja hankkeissa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kierto- ja jakamistalouden tiekartassa, HNH-toimenpideohjelmassa ja kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelmassa olevien kiertotalouteen liittyvien toimenpiteiden toteutus käynnistetään. • Kaivumaiden, kiviainesten ja purkumateriaalin hyödyntämisen sekä lumen käsittelyn periaatteiden ja toimenpideohjelman toteutus käynnistetään.
<p>ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN</p> <p>Huomioidaan suunnittelussa ennakoidusti sopeutumistarpeet ilmastomuutokseen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään, miten sopeutumista suunnitellaan ja toteutetaan, sekä tunnistetaan kehittämiskohteet. • Priorisoidaan kehittämiskohteista kiireellisimmät ja aloitetaan niiden toteuttaminen.
<p>TURVATAAN VIHER- JA SINIALUEIDEN EKOLOGINEN LAATU, SAAVUTETTAVUUS JA HYVINVOINTIVAIKUTUKSET</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saavutustyökalun testaus on käynnissä, ja se vakiinnutetaan osaksi työtapaa. HNH2035 ja kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelmien seuranta ja raportointia kehitetään siten, että niiden vaikutus viher- ja sinialueiden suunnitteluun tehdään näkyväksi.
<p>RAKENNUSTEN (kaupungin tilat ja asuntotuotanto) JA ULKOVALAISTUKSEN ENERGIATEHOKKUUS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Energiatehokasta rakentamista edistetään rakennusvalvonnan taksa-politiikalla: vuoden 2020 taksan päivitykseen mm. maalämpökaivojen luvituksen maksusta luopuminen (yli 300 metrin syvyiset kaivot) • Jatketaan Kh:n 24.6.2019 hyväksymän kiinteistöpoliittisen ohjelman toteutusohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista energiatehokkuuden parantamiseksi ja ilmastomuutoksen hillinnän toteuttamiseksi kohdistuen kaupungin omaan toimitilakantaa

	<ul style="list-style-type: none"> • Vuonna 2020 toteutetaan erillisinvestoinnit energiatehokkuuteen ja aurinkoenergiaan olemassa olevaan rakennuskantaan • Rakentamisen energia- ja ympäristötavoitteiden ohjauksen kehittäminen edelleen • Uusien kohteiden liittäminen energiankulutus- ja olosuhdeseurantatiedon seurantajärjestelmään, ja taloteknisten tietoverkkojen kehittäminen. • Helsinki-LED- projektin toisen vaiheen aloittaminen
KESTÄVÄ KASVU	
Elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat	
Tavoitteet	Toimenpiteet 2020
<p>MERELLINEN STRATEGIA</p> <p>Kaupunkiyhteinen hanke</p> <p>Strategian vahvistaminen toimenpiteiksi (kärkihankkeet) ja rantojen valaistus, merelliset esikaupungit. Kaupunkiyhteisten toimenpiteiden valmistelu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vallisaaren ja Kuninkaansaaren teknisen huollon suunnittelu ja toteutus • Saariston huoltoverkoston suunnittelu ja toteuttaminen ja vesiliikenteen kehittäminen • Laiturien rakentaminen merellisiin kaupunginosiin (1-3 /v) Biennaalin laiturit • Isosaaren asemakaavaluonnos valmistellaan ja Vasikkasaaren asemakaavan toteuttamista ohjeistetaan ja aikataulutetaan. • Asemakaavoituksen tueksi laadittavien ilmastonkestävän rantarakentamisen periaatteiden suunnittelu jatkuu 2020. • Vasikkasaaren kunnallistekniikan suunnittelu osana asemakaavan toteuttamista • Ranta-alueiden käytön edistäminen: rantareitin suunnittelua ja toteuttamista hyödyntäen opastuskokeilussa saatuja tuloksia. • Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman toteuttaminen 2020->

	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennetaan Biennaalin tarvitsemat rakennelmat • Saarten ylläpitopalveluja lisätään. Kasvavan käytön tarpeisiin kunnostetaan kulkuväyliä, tarjotaan käymäläpalveluita ja tehostetaan saarten puhtaanapitoa. • Toteutetaan rantojen valaistuksen periaatteiden mukaisia ratkaisuja aletaan toteuttaa.
<p>ELÄVÄT KAUPUNGINOSAT</p> <p>Toimialojen yhteissuunnittelun teema</p> <p>Vahvistetaan kaupunginosien omaleimaisuutta täydennysrakentamisen, kaupunkitila -ja maisemasuunnittelun ja luonnonhoidon keinoin.</p> <p>Laaditaan aluesuunnitelmia. Tehdään toiminnallista kävely-ympäristöä tukevia suunnitteluratkaisuja (esim. asemanseudut). Vahvistetaan kaupunkielämää ja kävelyä koskevaa tietopohjaa. Painopisteet on määritelty yhdessä kanslian kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Täydennysrakentamisen painopistealueet priorisoitu ja näistä keskeisimmiksi valituilla kaupunkiuudistusalueilla laaditaan suunnitteluperiaatteet yhteistyössä kanslian kanssa. Alueet ovat Malmi, Malminkartano-Kannelmäki sekä Kontula-Mellunmäki. Itäkeskuksen suunnittelua jatketaan käynnissä olevan suunnittelukilpailun voittavan ehdotuksen pohjalta. • Aluesuunnitelmia laadinnassa seuraavilla alueilla: Kaarela, Malmi, Vuosaari, Kallio-Alppiharju-Sörnäinen, Pitäjänmäki-Konala
<p>BULEVARDIEN SUUNNITTELU JA LIIKENNEJÄRJESTELMÄT</p> <p>Toimialojen yhteissuunnittelun teema</p> <p>Bulevardit- ja niiden maankäyttö: Mm-. Vihdintie ja Tuusulanväylä</p> <p>Pikaraitiotie ja niiden maankäyttö: Mm. Viikin-Malmin pikaratikka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vihdintien-Huopalahdentien ja Tuusulanväylän kaupunkibulevardien suunnittelu jatkuu 2018 laadittujen suunnitteluperiaatteiden pohjalta. Huopalahdenportin asemakaavaa valmistellaan päätöksentekoon. • Viikin Maakaarenkujan asemakaava valmistuu. Malmin keskustan suunnitteluperiaatteet valmistellaan visiotyön pohjalta. Malmin lentoaseman alueen kaavoitus jatkuu ensimmäisten laajemmin asuinrakentamista sisältävien asemakaavojen valmistelulla mm. Lentoaseman korttelien asemakaava.
<p>HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN</p>	

<p>Toimialojen yhteissuunnittelun teema</p> <p>HYTE-työryhmä</p> <p>Kaupunkiyhteinen hanke</p> <p>MUKANA-projekti</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lähiliikuntapaikkaverkoston kehittäminen on mukana KUVA:n olosuhdetyössä. Sen tulosten pohjalta käynnistyy kehittämisen yhteishanke Kuvan kanssa. Nuorten kannustamista osallistumaan suunnitteluhankkeisiin kannustetaan edelleen. Kaupunginosien elinvoimasta huolehditaan aluesuunnittelun keinoin.
<p>TEHDÄÄN TOIMINNALLISIA KÄVELY-YMPÄRISTÖÄ TUKEVIA SUUNNITTELURATKAISUJA (esim. asemanseudut)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan asemanseuduille ja keskusta-alueille laadittavissa asemakaavoissa. Asemaseuduille valmistellaan asemakaavat mm. Tapanilan asemaseudun eteläosaan, Pitäjämäen sekä Oulunkylän aseman ympäristöön
<p>CITY WC:T</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2020 toteutuksessa Lyypekinlaiturin toinen WC osana Biennaalia City-WC palveluja kehitetään puhtaanapidon priorisoinnilla sekä palveluverkoston laajentamisella.
<p>KESTÄVÄ KASVU</p>	
<p>Segregaation ehkäisy</p>	
<p>Tavoitteet</p>	<p>Toimenpiteet 2020</p>
<p>ALUEIDEN ERIITYMISEN VÄHENTÄMINEN</p> <p>Monipuolinen hallintamuotojakauma asuntotarjonnassa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aloitetaan ja saatetaan päätökseen yleinen asuntotonttien varauskierros.
<p>Kaupungin vuokratilojen segregaatiokehitystä seurataan ja asia huomioidaan asukasvalintoja tehtäessä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hyödynnetään asukasvalinnoissa tilasto- ja tietoaaineistoa, segregaatiotyökalu valmis Selvitetään kaupungin asuntokannan kohdentuminen. Selvitetään mahdollisuus osoittaa asuntoja nykyistä vahvemmin asunnottomille ja asumisen tukea tarvitseville huomioiden segregaatian ehkäiseminen.
<p>OSALLISTUMISEN ESTEIDEN VÄHENTÄMINEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tiedonsaannin esteitä poistetaan selkokieliisyyden edistämällä. Kaavoitus- ja suunnittelukatsaus toteutetaan selkokielisenä

<p>Toimiala vähentää toimintaansa liittyvän osallistumisen esteitä ja parantaa tiedonsaantia keskeisimmistä palveluistaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2020 jatketaan kaupunkiympäristön toimialatasoinen osallisuussuunnitelman tavoitteiden toteuttamista. Osallisuuden kehittämisen ensisijaisena kohteena on vaikeasti tavoitettavien kaupunkilaisryhmien osallisuuden parantaminen mm. vieraskielisten helsinkiläisten tavoittaminen.
<p>UUDISTUVAT PALVELUT</p>	
<p>Monipuoliset sijaintipaikat yrityksille</p>	
<p>Tavoitteet</p>	<p>Toimenpiteet 2020</p>
<p>YRITYSTOIMINTA JA ELINKEINOPOLIITTISET TOIMENPITEET</p> <p>Toimialojen yhteissuunnittelun teema</p> <p>Luodaan edellytykset toimitilatonttien määrän kasvattamiselle oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisissa paikoissa yhdessä kanslian kanssa.</p> <p>Mittari: Toimitilakaavoja laaditaan siten, että toimitilakaavavaranto ei vähene toimitila-alueilla ja keskustoissa, ja että työpaikkamäärä lisääntyy asukasmäärän suhteessa kaupunkistrategian mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2020 kaavoitetaan toimitilaa: Koivusaaren tarkistettu asemakaava lautakuntaan 11/20. sisältää noin 93 000 k-m2 toimitilaa, Itäkeskuksen jokerikorttelin tarkistettu asemakaava lautakuntaan 6/20 sisältää noin 12 000 k-m2 toimitilaa ja Pasilan tornialueen länsiosa, tarkistettu lautakuntaan asemakaava 9/20. sisältää noin 50 000 k-m2 toimitilaa.
<p>Toteuttamiskelpoisten suurhankkeiden edistäminen kumppanuushankkeissa; Garden -Helsinki, Marian sairaala-alue ym. startup-hankkeet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Campus Marian tarkistettu asemakaavan muutosehdotus valmistuu.
<p>Teollisuuskadun alueesta kehittyä merkittävä työpaikka-alue ja keskustan laajenemisaalue.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pasila-Vallila-Kalasadama -akselia vahvistetaan laatimalla Teollisuuskadun ympäristön kaavarunko 2018 laadittujen suunnitteluperiaatteiden pohjalta.
<p>Monipuoliset sijaintipaikat yrityksille</p>	<ul style="list-style-type: none"> Östersundomin Norrbergetiin yritystoiminnan alueen edellytyksiä asemakaavoituksessa tutkitaan. Pienyritysten sijoittumisedellytyksiä Pohjois-Helsinkiin edistetään laatimalla pienyritystonttiselvitystä täydentävä helikopterikentän sijoittumiselvitystyö Kivikkoon asemakaavoituksen tueksi.

UUDISTUVAT PALVELUT	
Kumppanuus ja osallisuus	
Tavoitteet	Toimenpiteet 2020
<p>KUMPPANUUS JA OSALLISUUS TOIMINTATAPANA VAHVISTUVAT</p> <p>Toimialojen yhteissuunnittelun teema</p> <p>OSALLISUUS Osallisuus mukana Kympin kaikissa prosesseissa läpäisyperiaatteella.</p> <p>Laajoissa palvelutilaverkotarkasteluissa osallistetaan asukkaita yhdessä Kaskon sekä Kuvan kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistetään toimialan osallisuusverkoston toiminta Osallisuuden kehittämisen erityisenä kohderyhmänä ovat vieraskieliset helsinkiläiset ja heidän osallisuusmahdollisuuksiensa parantamista selvitetään. Palvelutilaprosesseja sujuvoitetaan käyttäjätoimialojen ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä. Palvelutilaverkkoon liittyvän asukasyhteisön menettelyitä kehitetään ottaen huomioon alueiden erityspiirteet ja resurssit.
<p>KUMPPANUUS</p> <p>Kaupunkiympäristö toteuttaa tapahtumia (esimerkiksi puistojen ja katujen avajaisia) kumppanuusperiaatteella paikallisten toimijoiden kanssa</p>	<ul style="list-style-type: none"> Varaudutaan Hämeentien avaamiseen kumppanuus periaatteella
<p>OSALLISTUVA BUDJETOINTI (OSBU)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Osun äänestystuloksen valmistuttua hankkeiden muodostaminen ja suunnitteluttaminen konsultilla vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa alkaa.
<p>RAKENNUSTEN VÄLIAIKAISKÄYTTÖ</p> <p>Helsinki alustana; Rakennusten väliaikaiskäyttö. Hekan ja Hason liiketilat, Tukkutorin alue ja kauppahallien käyttö.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Väliaikaisen vuokrauksen prosessien viimeistely Välivuokrauksen talouden seurantaprosessien kehittäminen Tukkutorin selvitys sijoittumisesta kaupunkiorganisaatioissa (KHS 24.6.2019) päätöksineen voi siirtää tukkutorin toiminnan pois rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuudesta
<p>VUOKRA-ASUNTOJEN VUOKRANMÄÄRITYKSEN MUUTOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> Selvitetään muutoksen vaikutuksia ja valmistellaan tarvittavia toimenpiteitä
<p>PALVELUSSUHDEASUMINEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> Selvitetään linjausten vaikutuksia vuokraukseen ja välivuokraukseen. Valmistellaan tarvittavat muutokset.

UUDISTUVAT PALVELUT	
Ketterä toimintakulttuuri	
Tavoitteet	Toimenpiteet 2020
KATUTÖIDEN TYÖMAA-AIKAISTEN HAITTOJEN VÄHENTÄMINEN Toteutetaan ” Selvitys katutöistä ” – ohjelman kaupunkiympäristön toimialan katuhankkeiden sekä kadulla tehtävien töiden kaupungin viranomaisrooliin liittyviä kehittämistoimenpiteitä.	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyössä Aalto yliopiston kanssa laaditaan ja pilotoitaan ns. ”Helsinki-malli” katuhankkeiden toteuttamiselle. • Ohjelmointi ja katusuunnitteluprosessin kehittämistyö valmistuu ja viedään käytäntöön. • Työmaaviestinnän ohje valmistuu ja työmaiden käyttäjäkomeus arvioidaan. • Vaikutetaan kadunpidon lainsäädäntöön.
Toimialan keskeisimpien toimintaketjujen sujuvuutta parannetaan (kuvaus, kehittäminen ja arviointi). Toimiala leanattaviksi prosesseiksi on valittu kadunrakentamisen prosessi sekä tapahtuman järjestämisen prosessi.	<ul style="list-style-type: none"> • Prosessien kehittämistä ja mallintamista jatketaan. Prosessien auditointimenettely määritellään. • Ydinprosessityöskentely kytketään vahvemmin osaksi toimialan kehittämisen mallia. • Leanattavat prosessit etenevät suunnitellusti.
Toimialan kehittäminen on systemaattista, kustannustehokasta, vaikuttavaa ja projektimaista	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialalla on kehitetty kehittämisen mallia. Vuonna 2020 malli otetaan laajamittaisemmin käyttöön sekä vahvistetaan toimialan kehittämisen osaamista ja kehittämisen johtamista.
UUDISTUVAT PALVELUT	
Palveluita uudistetaan asukaslähtöisesti	
Tavoitteet	Toimenpiteet 2020
ASIAKASKOKEMUS JA ASIAKASTYYTYVÄISYYS Toimialojen yhteissuunnittelun teema <u>Mittari:</u> Asiakaskokemuksen parantaminen:	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan asiakaskokemuksen kehittämissuunnitelman toimenpiteitä. • Kaupunkiympäristön toimialan palveluprosessien leanaus ja palveluiden digitalisointi jatkuu tavoitteena sähköisen asioinnin lisääminen, lyhyemmät

<ul style="list-style-type: none"> - Asiakaspalautteeseen vastaaminen tavoiteajassa (viisi arkipäivää). - Ulkoilmatapahtumien tapahtuma-aluevuokrauksen läpimenoaika (mediaani viisi arkipäivää). 	<p>läpimenoajat ja parempi asiakaskokemus. Palveluiden tavoitettavuutta parannetaan mm. internetsivuja uudistamalla.</p>
<p>PALVELUJEN SAAVUTETTAVUUS/DIGITAALISUUS Toimialojen yhteissuunnittelun teema</p> <p>Edistetään toimialan digitaalista muutosta ja osaamista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaupunkiympäristön toimialan digitalisaatio-ohjelma on hyväksytty ja ohjelman toteuttaminen aloitetaan vuoden 2020 alussa.
<p>ESTEETTÖMYYS</p> <p>Edistetään esteettömyyttä kaupungin toiminnassa sovittujen toimenpiteiden mukaisesti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan esteettömyystyöryhmän määrittelemiä toimenpiteitä sekä kehitetään palvelukartasta saatavien esteettömyysraporttien hyödyntämistä esteettömyyskorjausten suunnittelusta • Kehitetään esteettömyyden mittaristoa. • Edistetään saavutettavuutta.
<p>UUDISTUVAT PALVELUT</p>	
<p>Hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö</p>	
<p>Tavoitteet</p>	<p>Toimenpiteet 2020</p>
<p>Vahvistetaan jaettua johtajuutta ja tiedolla johtamista (johdon mittaristo, esimiesvalmennus, esimiestyön arviointi).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Johtamispalautteiden pohjalta kehitetään johtamista ja käynnistetään johdon mittariston valmistelu
<p>Kehitetään monipaikkaisen työn edellytyksiä: työtapoja ja sähköisten työvälineiden käyttöä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Monipaikkaisen työympäristön muutoksia viedään läpi suunnitelman mukaisesti. Vuonna 2020 työ painottuu monipaikkaisen työn valmiuksien kasvattamiseen, pelisääntöjen täsmentämiseen, sekä uuden toimitalon käyttöönottoon ja käytön tukemiseen.
<p>Ympäristöjohtaminen viedään kiinteäksi osaksi toimialan johtamis- ja toimintajärjestelmää.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan toimialan ympäristöohjelmaa suunnitelman mukaisesti.
<p>Integroidaan kestävyuden GRI-mittaristo (talous, ympäristö ja sosiaalinen) osaksi kaupungin raportointia. Osallistutaan kaupunginkanslian vetämään SDG-raportointiin (YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mittaristo).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Seuraava SDG-raportti laaditaan vuoden 2020 painopistealueista siten, että työ on valmis keväällä 2021. Työ aloitetaan vuonna 2020.

Päivitetään kaupungin ympäristöpolitiikka.	<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin päivitetystä ympäristöpolitiikasta viestitään laajasti kaupungin sisällä
VASTUULLINEN TALOUDENPITO	
Omaisuuksienhallintaa toteutetaan elinkaaritaloudellisesti	
Tavoitteet	Toimenpiteet 2020
MAAPOLIITTISET LINJAUKSET Kaupunkiyhteinen hanke	<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2020 toimeenpannaan kaupungin uusia tontinluovutuslinjauksia sekä maanhankintaa ja muita maapoliittisia toimenpiteitä koskevat linjaukset
OMAISUUDENHALLINTAA TOTEUTETAAN ELINKAARITALOUDELLISESTI Kiinteistökannan kehittäminen Rakennukset, yleiset alueet. Yleisille alueille laaditaan omaisuudenhallinnan linjaus.	<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin kiinteistöpoliittisten linjausten toteuttamiseksi, sekä vastuullisen taloudenpidon edistämiseksi laaditaan toimintasuunnitelma kiinteistöjen kehittämisestä ja realisoineista vuosille 2021-2023. Yleisten alueiden omaisuustiedot ovat kaikkien käytettävissä, toiminta on avointa ja läpinäkyvää. Jatketaan kehitystyötä omaisuustietorekisterien ja -järjestelmien tiedonsiirron ja yhteen toimivuuden parantamiseksi. Valmistaudutaan yleisten alueiden rekisterin ja hankerekisterin uusimiseen.
HANKINTASTRATEGIA Laaditaan hankintastrategia, jossa huomioidaan mm erilaiset hankintamuodot, vastuullisuus ja elinkaarivaikutus.	<ul style="list-style-type: none"> Toimialan yhtenäisen hankintasäännön luominen. Määritellään toimialan hankintatoimen ohjausmalli, roolit, yhteistyötavat, seurantamekanismit ja hankintatoimen seurantajärjestelmä. Laaditaan määrittelyn perusteella hankintatoimen prosessikuvaukset ja luodaan hankintakokonaisuudet eli kategoriat. Kehitetään toimialan sopimusjohtamista ja sopimustenhallintaa selkeyttämällä sopimusvastuiden roolit sekä laatimalla keskeiset sopimusmallit.
KAUPUNGIN TILOJEN KÄYTTÖ Toimialojen yhteissuunnittelun teema Kaupungin omien tilojen käyttöä tehostetaan	<ul style="list-style-type: none"> Palvelutilaverkkotarkasteluissa yhdistetään mahdollisuuksien mukaan hankkeita tilatehokkuuden parantamiseksi sekä edistetään eri toimijoiden välisten, yhteiskäyttöisten kokonaisuuksien syntymistä. Tilankäytön tehokkuuden tunnuslukuja seurataan yhteistyössä käyttäjätoimialojen kanssa. Koulujen ja päiväkotien peruskorjausten ja uudisrakennusten suunnittelussa otetaan huomioon omavalvontaisen iltakäytön sekä muun toiminta-ajan ulkopuolisen käytön vaatimukset. Suunnittelutyöt toteutetaan yhteistyössä käyttäjätoimialojen kanssa.

VASTUULLINEN TALOUDENPITO	
Kiinteistökannan laadun parantaminen	
Tavoitteet	Toimenpiteet 2020
<p>KIINTEISTÖSTRATEGIA</p> <p>Kaupunkiyhteinen hanke</p> <p>Laaditaan kiinteistöstrategia/ kärkihanke. Sisältää toimitilastrategian (kehittämisen ja sisäisen vuokrauksen periaatteet) ja toimitilaomaisuuden omistajapoliittiset linjaukset (hankinnan, luovutuksen ja luopumisen periaatteet).</p> <p>Mittarit:</p> <p>Tyhjien tilojen osuus</p> <p>Kiinteistöstrategian pohjalta valmistellaan mittarit</p>	<ul style="list-style-type: none"> Päivitetään 24.6.2019 kaupunginhallituksen ohjeellisena hyväksytty toteutusohjelma kiinteistöstrategian linjausten mukaan. Valmistellaan kiinteistöstrategian pohjalta mittarit. (Syksyllä 2019) valmisteltua sisäisen vuokran mallia viedään toteutukseen yhdessä kanslian kanssa. Toimitilakannan salkuttamisen periaatteiden täsmennys viedään loppuun ja toteutetaan nykyisen kiinteistökannan salkutus, jossa huomioidaan korjausvelan haltuunotto-suunnitelman tavoitteet. Digitaalista palveluverkon suunnittelumallin kehitystä viedään eteenpäin. Kartoitetaan (pysyvien) väistötilojen tarve ja sijainti. Rakennusten kunnan arvioinnin kehittäminen viedään loppuun.
<p>Laaditaan sisäilmaohjelma. Laaditaan sisäilmaohjelman toteutusohjelma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kiinteistöpoliittisen ohjelman sisäilmaohjelman toteutusta jatketaan toteutusohjelman mukaisesti. Selkeytetään tutkimusvaiheen jälkeistä korjausprosessia ja kehitetään korjausten onnistumisen seuranta. Jatketaan terveyden huoltopalvelujen kytkemistä tiiviimmin mukaan sisäilmaongelmien selvitysprosessiin. Jatketaan yksilöllisten ratkaisujen hakemista sisäilmaongelmista oireilevien auttamiseksi
<p>Tehdään tilahankkeiden toteutusmuotojen arviointi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan SR-, elinkaari- ja allianssi- ja vuokrahankkeiden arviointia ottaen huomioon valmistuvista hankkeista saatavat kokemukset. Viedään loppuun tilahankkeiden käsittelyohjeiden uudistus.

VASTUULLINEN TALOUDENPITO	
Investointien vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus	
Tavoitteet	Toimenpiteet 2020
Toteutetaan palvelutilaverkko-selvityksiä eli esim. koulujen, päiväkotien, nuoriso- ja kulttuuritilojen alueellisia tarkasteluja.	Vuoden 2020 palvelutilaverkkotarkastelut sovitaan käyttäjätoimialojen ja kaavoituksen kanssa.
Investointien vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus.	Infraomaisuudenhallinnan toimenpideohjelma on laadittu.
Yleisten alueiden keskeisten omaisuuslajien kuntotiedon hallintaan sovitaan menettelyt.	Katujen kuntotiedon hallintaan on kehitetty menettely
VASTUULLINEN TALOUDENPITO	
Tuottavuuden parantaminen	
Tavoitteet	Toimenpiteet 2020
Tuottavuuden mittaristo otetaan osaksi johdon mittaristoa ja toiminnanohjausjärjestelmää.	<ul style="list-style-type: none"> Tuottavuusmittariston jatkokehittäminen jatkuu, kun vuodelta 2019 saatavia tuottavuuslukuja voidaan verrata vuodelta 2018 laskettuihin pohjalukuihin. Mittariston tulosten hyödyntämistä toimintojen johtamisessa käynnistetään.
<p>Edunvalvonta/vahvistetaan kaupungin asemaa metropolialueena Vaikutetaan lainsäädäntötyöhön ja tiivistetään yhteistyötä ministeriöiden kanssa.</p> <p>Vahvistetaan strategian toteuttamisen kannalta relevanttien kaupunkien yhteistyöverkostoja ja benchmarkausta.</p> <p>MAL 2019 (Helsingin seudun maankäyttö, asuminen, liikenne) suunnitelma: seurataan kuinka kaupungin strategiset ja yleiskaavan toteuttamisohjelman tavoitteet toteutuvat MAL-työn eri vaiheissa (raami, luonnos, sopimus).</p>	<ul style="list-style-type: none"> MRL-lainmuutoksen sidosryhmätyöskentelyä jatketaan Tuetaan prosessia, jossa uuteen MAL 2019 -suunnitelmaan perustuvan MAL-sopimuksen osalta varmistetaan, että on suunnitelman mukainen ja linjassa Helsingin strategisten tavoitteiden kanssa. Suomen kasvukäytävä-verkostossa toimimista jatketaan. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun osallistutaan. Jatketaan yhdessä kaupunginkanslian kanssa edistämällä Suomiradan ja Lentoradan suunnittelua. Helsingin näkyvyyttä vahvistetaan keskeisissä kansainvälisissä kaupunkisuunnitteluverkostoissa, kuten Metrexissä. Helsinki jatkaa aktiivisena toimijana sekä uudistetun Covenant of Mayors for Climate and Energy –sitoumuksen toimeenpanoa, että toimintaansa energia- ja

	<p>ilmastoasioihin keskittyneissä kaupunkiverkostoissa (mm. Energy Cities) ja raportoi sitoumusten tavoitteiden toteutumisesta säännöllisesti.</p> <ul style="list-style-type: none">• Sisäilmaongelmien ratkaisemisessa osallistutaan aktiivisesti mm. kuntien sisäilmaverkoston toiminnalla valtakunnalliseen Terveet tilat 2028 –ohjelmaan sekä terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen valmistelemaan sisäilmaohjelmaan.
<p>Merkittävien uusien aluekokonaisuuksien suunnittelussa varmistetaan kaupungin pitkän aikavälin näkökulmasta kokonaistaloudellisten ratkaisujen tekemisen edellytykset.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vuonna 2020 laaditaan Viikki-Malmin pikaraitiotien sekä Tuusulanväylän pikaraitiotien suunnitelmien kaupunkitaloudelliset arvioinnit.• Yleiskaavan toteuttamisen seuranta varten kehitetyn seurantatyökalun käyttöä jatketaan. Tämä pohjautuu suunniteltujen rakentamisvolyyymien seurantaan. Arviointi tukee myös maankäytön ja liikenneinvestointien yhteistä suunnittelua